

מחשבת הסייעוד-סוגיות פילוסופיות והיסטוריות

תוכנית לתואר שני
שנה"ל תשע"ד 2013-2014 סמסטר א'
מרצה: דר' שרה שחף RN; PhD

שעות קבלה- בתיאום מראש:
sshachaf@univ.haifa.ac.il

כתפקיד חברתי מוכר מזה אלפי שנים, עובר הסייעוד התמקצעות בתהליך שלא הסתיים. בתהליך זה ניתן לזהות צמתים היסטוריים מכוננים, תסכולים, ויכוחים פוליטיים וקונפליקטים בין הגיונות: האתוס מול הפרקטיקה, התיאוריה מול המעשה, הקריירה מול האידיאולוגיה.

לאור זאת יש מקום להעמיק ולדון במהותו של הסייעוד ולשאול: מהו הסייעוד? מהי זכות קיומו החברתית? האם יש לראות בו עיסוק שהוא משלח יד בלבד, או שמא ניתן לזהות בו מאפיינים אמנותיים?

בקורס זה נעסוק בשאלות אלה בהקשרים היסטוריים של התפתחות הסייעוד, תוך בחינה ביקורתית של טקסטים מרכזיים במחשבת הסייעוד. במרכז הדיון יעמוד הסייעוד בישראל כחלק בלתי נפרד של הסייעוד בעולם האנגלו- אמריקאי.

תכנים מרכזיים:

- הגדרות של מדע, אומנות ואמנות.
- צמתים מכוננים- פילוסופיה והיסטוריה.
- תיאוריות מרכזיות בסייעוד
- היבטים חברתיים, פוליטיים ומגדריים של מעמד הסייעוד.
- קונפליקטים תוך מקצועיים: בין אתוס לפרקטיקה

מבנה הקורס:

יום ד' בין 14 – 16.

מתודולוגיה: הרצאות פרונטליות, דיונים, ברור עמדות, ניתוח טקסטים ויעוץ אישי וקבוצתי.

דרישות הקורס: נוכחות חובה בכל השיעורים תוך השתתפות פעילה.

הערכה: ציון עובר בקורס: 65

1. השתתפות פעילה- 10%
2. הגשת רפראט 20%
3. עבודה מסכמת: 70%

הפקולטה למדע הרווחה והבריאות
كلية علوم الرفاه والصحة

החוג לסייעוד / قسم التمريض / עיש ציריל ספנסר

Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing

- הנחיות להגשת הרפראט ותדריך לעבודה מסכמת יינתנו במהלך הסמסטר.

רשימת קריאה מומלצת:

1. ברטל, נ. (2005). "סוציאליזציה והתמקצעות". חמלה וידע- ראשית מקצוע הסייעוד בארץ ישראל, 1918 – 1948. הוצאת יד בן צבי, ירושלים. עמ' 121 – 150.
2. חסון, ש. (2008). "הסייעוד בישראל – המצב המשפטי הנוכחי, המוצע והרצוי". רפואה ומשפט, 39.
3. קול, ש. וקול, י. (2001). "הסייעוד בישראל כפרופסיה – ההיבט הרפואי המשפטי". רפואה ומשפט, ספר היובל, 379-384.
4. קנאי, ר. (2010). "בין אומנות למדע: גזירת הדין כאומנות". עלי משפט, ח, 217 – 233.
5. ריב"א, ש. (2001). "העברת פעולות מרופאים לאחיות: צו השעה לאישור מערך הסמכות בין מקצועות הבריאות". רפואה ומשפט, ספר היובל, 386-398.
6. שחף, ש. (2009). "המטופל במרכז- על האתוס והגיונו". בתוך: לעסוק בסייעוד בישראל, 1960-1995. ההגיונות המעצבים את תודעת התמקצעות האחיות: על דיסוננס קוגניטיבי והתמודדות. חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה". בית הספר להיסטוריה, מכון כהן להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות, הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל אביב.
7. שחף, ש. (2009). "דיון מאסף". בתוך: לעסוק בסייעוד בישראל, 1960-1995. ההגיונות המעצבים את תודעת התמקצעות האחיות: על דיסוננס קוגניטיבי והתמודדות. חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה". בית הספר להיסטוריה, מכון כהן להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות, הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל אביב.
8. Alligood, M.R., & Tomey, A.M. (2002). "Introduction to Nursing Theory: History, Terminology and analysis". In: Nursing Theorists and Their Work. Mosby, Inc. pp. 3-13.
9. Wolf, K.A. (2006). "The Slow March to Professional Practice". In: Andrist, L.C., Nicholas P.K & Wolf, K.A. (Editors). A History of Nursing Ideas. Jones and Bartlett Publishers, Massachusetts, USA. Pp 305 - 318
10. Austgard, K. (2006). The Aesthetic Experience of Nursing. Nursing Philosophy, 7, pp.11-19.
11. Blondeau, D., (2002). "Nursing Art as Practical Art: The necessary relationship between nursing art and nursing ethics". Nursing Philosophy, 3, pp. 252-259.
12. Condon, E.H. (1992). "Nursing and the Caring Metaphor: Gender and Political Influences on Ethics of Care". Nursing Outlook, 40.(1).pp14-19
13. Gordon, S. (2005). "Designing the Doctor-Nurse Game". In: Nursing Against the Odds. How Health Care Cost Cutting, Media Stereotypes and Medical Hubris Undermine nurses and Patient Care. Cornell University Press. Pp. 55-75.
14. Kikuchi, J.F. (2004). "Towards a Philosophic theory of Nursing". Nursing Philosophy, 5, pp. 79 - 83

הפקולטה למדע הרווחה והבריאות
كلية علوم الرفاه والصحة

החוג לסייעוד / قسم التمريض / ע"ש צ'ריל ספנסר

Faculty of Social Welfare & Health Sciences

The Cheryl Spencer Department of Nursing

-
15. Kuhse, H. (1997). "A History of Subservience". In: Caring: Nurse, Women and Ethics, Blackwell, London. UK. 13-31.
  16. Norman, I. & Cowley, S. Editors. (1999). The changing nature of nursing in a managerial age. Blackwell Science Ltd. United Kingdom.
  17. Spitzer, A. (1998). "Nursing in Health care system of the postmodern world; Crossroads, Paradoxes and Complexity." Journal of Advanced Nursing, 28. Pp. 164-171.